

2015

JAARDOCUMENT
BIJLAGE

Op koers

Voor haar maatschappelijke verantwoording over 2015 heeft de NSDSK gekozen voor een toegankelijke opzet met korte berichten, interviews en infographics. Daarnaast leggen wij verantwoording af via DigiMV.

De Zorgbrede Governancecode stelt een aantal eisen aan het jaardocument, de accountant verwacht een overzicht van risico's en onzekerheden en we vinden het zelf belangrijk om een overzicht te geven van ons onderzoek en de activiteiten op het gebied van kennisdeling. In deze bijlage bij het jaardocument vindt u een weerslag van deze onderwerpen.

MISSIE, VISIE EN BELEID

De missie, visie en meerjarenstrategie van de NSDSK zijn toegankelijk via de website, www.nsdsk.nl.

Binnen deze kaders heeft de NSDSK haar jaarplan 2015, "NSDSK Op Koers", opgesteld. Hieronder wordt kort per item gerapporteerd over de realisatie:

OMGEVING

Sinds 1 januari 2015 is de zorg die voorheen onder de AWBZ viel, overgegaan naar de Zvw. In de eerste helft van het jaar is een productiedaling geconstateerd bij de vroegbehandeling, die in de tweede helft van het jaar is bijgetrokken, waardoor de productieafspraken toch zijn gehaald. In 2015 zijn de nieuwe afspraken met betrekking tot verwijzing geïmplementeerd. Gedurende het hele jaar heeft intensief overleg met o.a. VWS, ZN, NZa en cliëntorganisaties plaatsgevonden over de doorontwikkeling van de productstructuur van de ZG-zorg.

PRODUCTONTWIKKELING EN – DIFFERENTIATIE IN DE ZORG

Het programma 'Taaltijd' is in 2015 verder uitgewerkt en verschillende malen ingezet, zowel voor cliënten die op een plek in de behandelgroep wachten als voor cliënten die de stap richting behandelgroep (nog) niet gezet hebben. Naast 'Taaltijd' is besloten om een pilot 'ambulant team' voor te bereiden, dat in 2016 van start gaat.

ONDERZOEKSAGENDA

In 2015 is het bijzonder ordinariaat van Carolien Rieffe namens de NSDSK bij de Universiteit Leiden verlengd voor een nieuwe periode van vijf jaar. Het curatorium beoordeelt de samenwerking als zeer geslaagd.

De elektronische leeromgeving (ELO) is in 2015 in gebruik genomen en de eerste nieuwe medewerkers hebben zich via de ELO bekwaamd in Nederlands met Gebaren (NmG+).

Elders in dit document is een overzicht opgenomen van publicaties en presentaties in 2015.

NSDSK ACADEMIE

In 2015 is hard gewerkt aan de voorbereiding van de NSDSK Academie. De academie gaat live in het voorjaar van 2016, samen met de nieuwe NSDSK-website. In de academie wordt het aanbod gebundeld van opleidingen die de NSDSK verzorgt voor professionals.

VERBETERING VAN PROCESSEN

De migratie naar Citrix, die was beoogd, is uitgesteld omdat de stabiliteit van het netwerk nog onvoldoende was. Daarom is eerst gemigreerd naar een nieuwe serveromgeving. In 2015 is het nieuwe digitale kwaliteitsmanagementsysteem (KMS) gelanceerd.

In het ACHN is veel aandacht besteed aan het beperken van de wachttijden. Er heeft uitbreiding van capaciteit plaatsgevonden, er is gestart met een avondspreekuur en er zijn procesverbeteringen doorgevoerd.

Binnen het domein HRM is veel aandacht besteed aan het thema ziekteverzuim, c.q. gezondheidsmanagement. In de eerste maanden van

2015 was het ziekteverzuim erg hoog, met name door enkele gevallen van langdurig verzuim. Deze situatie was aanleiding om de spelregels te verduidelijken en om leidinggevend te trainen, onder andere in verzuimpreventie.

In 2015 is een communicatieadviseur aangetrokken, die een belangrijke rol gaat spelen bij de verdere ontwikkeling en ondersteuning van de website en bij de externe profilering van de NSDSK.

In 2015 heeft een grondige analyse plaatsgevonden van de huisvestingssituatie op het hoofdkantoor van de NSDSK. Hier zijn de medewerkers bij betrokken. Op basis van deze analyse en de onderhandelingen met de eigenaar van het pand is begin 2016 een nieuw huurcontract getekend, voor twee periodes van vijf jaar met tussentijds een huurdersoptie.

MAATSCHAPPELIJK ONDERNEMEN EN DUURZAAMHEID

De cursus 'Visuele communicatie op de werkvloer' wordt inmiddels regulier aangeboden aan nieuwe medewerkers die niet in de cliëntenzorg actief zijn. Ook vindt regelmatig een gebarenlunch plaats op het hoofdkantoor van de NSDSK. Via een posteractie is extra aandacht gevraagd voor de communicatie tussen dove, slechthorende en horende collega's.

Vanuit Stichting Fonds, waar de NSDSK bij betrokken is, worden projecten ondersteund die zich richten op de kwaliteit van leven van dove en slechthorende kinderen.

RISICO'S EN ONZEKERHEDEN

De NSDSK wordt met verschillende omstandigheden geconfronteerd, die mogelijk kunnen leiden tot risico's en onzekerheden op het gebied van kwaliteit van zorg en financiën. De voornaamste risico's worden hieronder benoemd, evenals de maatregelen die zijn genomen om de risico's te beperken:

- De extramurale behandeling in de zintuiglijk gehandicaptenzorg is per 1 januari 2015 overgegaan van de AWBZ naar de Zorgverzekeringswet (Zvw). Deze transitie heeft betrekking op circa 2/3 van de omzet van de NSDSK. Met betrekking tot de overgang zijn afspraken gemaakt op landelijk niveau. De NSDSK heeft een actieve rol gespeeld in dit landelijk overleg, als één van de vertegenwoordigers van de branche. Voor de eigen organisatie zijn voor 2016 adequate afspraken gemaakt met de zorgverzekeraars. Inmiddels is vastgesteld dat de overgangssituatie verlengd wordt tot 2020. Wel zal er individuele zorginkoop plaatsvinden voor het jaar 2017 en verder. Dat betekent dat er met de individuele verzekeraars onderhandeld moet worden, terwijl er nog geen passende productstructuur is. Het grootste risico is dat zorgverzekeraars de nadruk gaan leggen op kostenreductie, omdat ze nog niet op de inhoud of de kwaliteit kunnen sturen. Een tweede risico heeft betrekking op de kleine aantallen en relatief hoge kosten. Verschuivingen tussen verzekeraars van enkele tientallen cliënten hebben al een grote impact in relatie tot plafondatafspraken. Beide punten zijn in het landelijk overleg geadresseerd, maar niet opgelost. De NSDSK gaat zich inzetten om goede

en realistische productieafspraken te maken, met een afspraak over tussentijdse aanpassing bij verschuivingen tussen verzekeraars. Intussen is een bestemmingsreserve aangelegd om financiële risico's in de overgangsfase te dekken.

- Er staat permanent druk op de tarieven van het Audiologisch Centrum. De DOT-bekostiging heeft zich in zoverre uitgekristalliseerd, dat er minder extreme bewegingen van zorgverzekeraars verwacht worden. Landelijk is er aandacht voor de wachtlijstproblematiek van de AC's en dat leidt mogelijk tot iets meer onderhandelingsruimte. Voor 2016 zijn er goede afspraken gemaakt, de inzet is om deze groei door te zetten voor 2017.

- Het aantal geboortes in Nederland liep lang terug. Het lijkt zich nu te stabiliseren, maar op de langere termijn zou het aantal weer kunnen dalen. Dit heeft consequenties voor de VOG, aangezien de contracten met de instellingen uitgaan van het aantal geboortes. De consequentie is dat de inkomsten mogelijk gaan dalen. Daarnaast vinden regelmatig gesprekken plaats over de rolverdeling tussen de NSDSK en de JGZ-instellingen, waaruit soms ook weer nieuwe werkzaamheden voor de NSDSK voortkomen, maar ook werkzaamheden kunnen wegvallen.

- Afdeling Onderzoek & Ontwikkeling is deels afhankelijk van projectfinanciering. Per project wordt gezocht naar een passend fonds. Er bestaat nog geen zekerheid over de meerjarige beschikbaarheid van de specifieke expertisemiddelen voor de ZG-sector, maar de bereidheid bij VWS is groot om een passende regeling te treffen. Voor de NSDSK betekent dit, dat blijvend op hoog wetenschappelijk niveau gewerkt

moet worden, zodat externe financiering in een concurrerende markt kan worden verkregen.

- Door de decentralisatiebeweging neemt de rol en het belang van de Gemeente toe. We hebben inmiddels projecten of andere vormen van samenwerking waarbij de gemeenten Amsterdam, Leiden en Alkmaar betrokken zijn. Ook vindt veel samenwerking plaats met de JGZ-organisaties.

FINANCIËLE PARAGRAAF

De NSDSK hanteert een planning- en controlcyclus, waarbij vanuit de meerjarenstrategie een jaarplan en begroting worden opgesteld. Op basis hiervan worden de afdelingen gebudgetteerd en worden de afdelingsplannen opgesteld en uitgevoerd. Via kwartaal- en halfjaarrapportages wordt over de voortgang gerapporteerd. In de jaarrekening en het jaardocument wordt verantwoording over het afgesloten jaar afgelegd.

SAMENWERKINGS-VERBANDEN

Door haar positie als zorgaanbieder en kennisinstelling heeft de NSDSK een groot aantal samenwerkingsrelaties. In het hoofddocument zijn deze zo goed mogelijk in beeld gebracht. Het betreft onder andere de volgende ketenpartners:

- KNO-maatschappen
- Logopediepraktijken

- Huisartsen
- Audiciens
- JGZ-organisaties
- Verstandelijk gehandicaptenzorgaanbieders
- Jeugdhulpverlening en jeugd-GGZ
- VTO-teams
- MEE-teams
- Kinderdagverblijven en VVE's
- Onderwijsinstellingen regulier en cluster 2

We hebben daarnaast een speciale samenwerking met het VUmc, door deelname aan het CI-team, de gezamenlijke opleiding tot audioloog en gezamenlijk multidisciplinair overleg. We werken intensief samen met MOC 't Kabouterhuis, o.a. in het VTO+-programma. We verzorgen samen met De Bascule de opleiding tot GZ-psycholoog.

Op het gebied van de vroegsignalering van TOS werken we intensief samen met het NCJ, GGD Holland Noord en met JGZ Kennemerland.

We hebben een samenwerkingsovereenkomst met de cluster 2 instelling Viertaal en nemen deel aan hun Commissie van Onderzoek (CVO).

Naast ketenpartners werken we ook intensief samen met onze collega-instellingen. In de eerste plaats met Auris en Pento binnen 'Partners in Verstaan', van waaruit we gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor het ACUtrecht. De tweede belangrijke samenwerking is die met Kentalis, met name op het gebied van gezamenlijke onderzoeksprojecten. De onderzoekssamenwerking is gebundeld in KNAPG, een acroniem van Kentalis, NSDSK, Auris, Pento en GGMD.

Binnen SIAC en FENAC, de twee brancheorganisaties, speelt de NSDSK

een actieve rol. De bestuurder van de NSDSK is portefeuillehouder Onderzoek, Ontwikkeling en Opleiding in het bestuur van FENAC en secretaris in het bestuur van SIAC.

De NSDSK is aangemerkt als expertiseorganisatie en participeert in de Stichting Expertise ZG. De NSDSK ondersteunt de Programmaraad Auditief / Communicatief, waarin gezamenlijke onderzoeksprojecten worden beoordeeld.

Onze bijzondere leerstoel is gevestigd aan de Universiteit Leiden (UL). Deze samenwerking, waarin de Afdeling KNO van het LUMC ook actief participeert, is voor de NSDSK van groot belang. Prof. Carolien Rieffe is en was promotor van verschillende collega's. Deze samenwerking is de bedding van een belangrijke onderzoekslijn, naar de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen met D/SH of TOS. In 2015 is de leerstoel verlengd voor een nieuwe periode van vijf jaar door het College van Bestuur van de UL.

Onze activiteiten in het kader van de neonatale gehoorscreening vinden plaats in nauwe samenwerking met het RIVM, CvB.

De NSDSK onderhoudt goede contacten met de cliëntenorganisaties. De focus ligt daarbij, gezien onze doelgroepen, op FOSS (thans partner in HoorMij) en FODOK.

Ons onderzoek wordt gefinancierd uit verschillende bronnen. De steun van Stichting Fonds voor het Dove en Slechthorende kind is van grote waarde. Daarnaast zijn belangrijke partners voor ons de programmaraad auditief/communicatief, ZonMW, Fonds Nuts Ohra, VSB-fonds, NSGK en het Revalidatiefonds.

RAAD VAN BESTUUR EN RAAD VAN TOEZICHT

Uitgangspunt bij het handelen van de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht van de NSDSK is de Zorgbrede Governancecode. Het bestuur van de NSDSK en het toezicht hierop is in overeenstemming met de eisen van de Zorgbrede Governancecode.

RAAD VAN BESTUUR

De NSDSK kent een eenhoofdige Raad van Bestuur: de heer drs E.C. Müter. De bestuurstructuur voldoet aan de wettelijke transparantie-eisen volgens de Wet Toelating Zorginstellingen (WTZi). Dit is vastgelegd in de statuten van de organisatie en het vastgestelde beleid ten aanzien van verantwoordelijkheden en verantwoording. De bezoldiging van de bestuurder is conform de WNT, is vastgesteld door de Raad van Toezicht en wordt jaarlijks geëvalueerd.

Door zijn functie als bestuurder NSDSK is drs. E.C. Müter tevens:

- Lid Raad van Toezicht Nederlands Gebarententrum tot oktober 2015
- Bestuurslid SIAC
- Bestuurslid Stichting Expertise ZG
- Bestuurslid FENAC
- Bestuurslid Stichting Fonds voor het Dove en Slechthorende Kind
- Bestuurslid Coöperatie Partners in Verstaan
- Bestuurslid Audiologisch Centrum Utrecht
- Bestuurslid Van der Lemfonds

RAAD VAN TOEZICHT

Samenstelling Raad van Toezicht:

1. PROF. DR. T.J.F. SAVELKOUL

Voorzitter Raad van Toezicht

(vanaf 1 januari 2007)

HOOFDFUNCTIE:

- Directeur Jumelage Fundashon Mariadal – Bonaire

NEVENFUNCTIES:

- Lid van de Gezondheidsraad
- Directeur Savoro BV

2. MW. DRS. H.L.H.M. DARLEY MHSA

Lid Raad van Toezicht

(vanaf 20 december 2010)

HOOFDFUNCTIE:

- Directeur Maasveld, Koraalgroep tot 1 december 2015

NEVENFUNCTIE:

- Lid bestuur Vrienden van het Hubrecht Instituut

3. MW. DRS. G.J.C.M. ENGWIRDA-KROMWIJK

Lid Raad van Toezicht

(vanaf 11 februari 2013)

HOOFDFUNCTIE:

- Lid Raad van Bestuur 's Heeren Loo Zorggroep tot 1 oktober 2015
- Lid Raad van Bestuur Catharina ziekenhuis vanaf 1 oktober 2015

NEVENFUNCTIES:

- Voorzitter Raad van Toezicht Stichting Bevordering Kinderopvang
- Bestuurslid Stichting Cliënt Support tot 1 oktober 2015
- Voorzitter Beleidsadviescommissie Transitie & Ondernemen VGN tot 1 oktober 2015
- Voorzitter Bestuurdersnetwerk In voor Zorg VWS tot 1 oktober 2015

4. DHR. IR. J.I.M. DE GOEIJ

Lid Raad van Toezicht

(vanaf 1 september 2014)

HOOFDFUNCTIES:

- Bestuursadviseur Oude Gracht Groep BV, Den Haag
- Plaatsvervangend Onderwijs Autoriteit, Zeeland OAZ

NEVENFUNCTIES O.A.:

- Lid Raad van Commissarissen, De Seizoenen BV, Oploo
- Lid Raad van Toezicht Stichting en BV Ros Robuust, Eindhoven
- Lid Raad van Toezicht Stichting Trimbos Instituut, Utrecht
- Voorzitter Raad van Toezicht Stichting LEEFH, Amsterdam
- Onafhankelijk voorzitter MS Vereniging Nederland
- Voorzitter Maatschappelijk Innovatiefonds Gemeente Oisterwijk, MIGO
- Voorzitter ledenorganisatie Thebe Extra, Midden en West Brabant, Tilburg
- Lid ZonMw commissies

De Raad van Toezicht houdt toezicht op de strategie en prestaties van de NSDSK, in het bijzonder:

- de realisatie van de statutaire en andere doelstellingen van de NSDSK
- de strategie en de risico's verbonden aan de activiteiten van de NSDSK
- de opzet en werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen
- de financiële verantwoording
- de kwaliteit en veiligheid van zorg
- de naleving van wet- en regelgeving
- de verhouding met belanghebbenden

- de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de NSDSK

Voorafgaand aan het jaar keurt de Raad van Toezicht het jaarplan inclusief de begroting goed. Hierin staan strategische afwegingen, speerpunten van beleid en voorgenomen doelstellingen voor de organisatie. Met halfjaar-rapportages beoordeelt de Raad van Toezicht de voortgang en de prestaties. Na afloop van het jaar keurt zij het jaardocument goed, bijgestaan door een externe accountant. De Raad van Toezicht wordt door de bestuurder geïnformeerd over de interne beheersing en controle. In 2015 is uitvoerig gesproken over het risicomanagement bij de NSDSK. Daarnaast koppelt de accountant jaarlijks diens bevindingen over interne beheersing en controle terug aan de Raad van Toezicht. Deze bevindingen worden besproken met de bestuurder. In haar meivergadering heeft de Raad van Toezicht in aanwezigheid van de externe accountant het jaardocument 2014 besproken en goedgekeurd.

Naast risicomanagement is door de Raad van Toezicht in 2015 speciale aandacht besteed aan de HKZ-audit, de resultaten van de evaluatie van zorg (cliënttevredenheid), de verlenging van het bijzonder ordinariaat bij de UL, de samenwerking binnen 'Partners in Verstaan' en de onderzoeksaanvragen bij Stichting Fonds.

De Raad van Toezicht is zo samengesteld dat de leden onafhankelijk zijn ten opzichte van elkaar en de bestuurder, en geen (deel)belangen vertegenwoordigen die een kritische opstelling in de weg zouden kunnen staan.

De Raad van Toezicht vergaderde in 2015 vier maal in aanwezigheid van

de bestuurder. De leden van de Raad van Toezicht zijn beschikbaar voor advies en consultatie voor de Raad van Bestuur. Jean Savelkoul en Geranne Engwirda waren lid van de Commissie van Toezicht van de Coöperatie 'Partners in Verstaan'. Begin 2015 heeft een gesprek plaatsgevonden van een delegatie van de OR met de RvT.

De Raad van Toezicht beoordeelt jaarlijks het functioneren van de bestuurder. De voorzitter en de vicevoorzitter voeren het jaargesprek met de bestuurder. In december 2015 vond deze beoordeling plaats. De interne evaluatie van de Raad van Toezicht was op 13 februari 2015.

De leden van de Raad van Toezicht ontvangen een vergoeding binnen de geldende kaders (WNT, NVTZ). In de jaarrekening wordt deze vergoeding verantwoord.

Op 11 december 2015 is afscheid genomen van de voorzitter, Jean Savelkoul, vanwege het verstrijken van zijn derde termijn, die hij had geaccepteerd om te zorgen voor continuïteit bij de bestuurderswisseling. De NSDSK is Jean Savelkoul veel dank verschuldigd voor zijn grote inzet en betrokkenheid gedurende vele jaren. Hij is per 1 januari 2016 als voorzitter opgevolgd door Geranne Engwirda. De vrijgekomen positie, met portefeuille wetenschappelijk onderzoek, is per 1 januari 2016 ingevuld door prof. dr. S.E. Buitendijk. Simone Buitendijk is vice rector magnificus van de Universiteit Leiden.

VERANTWOORDING AANDACHTSFUNCTIARISSEN, RADEN EN COMMISSIES

ONDERNEMINGSRAAD

In 2015 hebben er zeven overlegvergaderingen plaatsgevonden en zijn er verschillende onderwerpen aan bod geweest. De OR is op de hoogte gehouden van de transitie van de ZG-zorg en de acties van de NSDSK op dit gebied. Ook zijn de onderhandelingen met de verzekeraars, de begroting, de halfjaarrapportage, de jaarrekening en het jaardocument besproken. Andere belangrijke onderwerpen en besluiten van 2015 waren:

- instemming klachtenprocedure en – commissie
- instemming met de procedure werving en selectie
- verkiezingen voor kiesgroep ACHN
- maatregelen met betrekking tot werkdruk pedagogisch medewerkers
- verbeterplannen naar aanleiding van de RI&E
- instemming met verzuimprotocollen
- evaluatie opleidingsbeleid
- aangepaste regeling reiskosten

CLIËNTENRAAD

Conform de Wet Medezeggenschap Cliënten Zorginstellingen heeft de NSDSK een centrale cliëntenraad. De cliëntenraad heeft een eigen visie, missie en strategie geformuleerd. Deze worden samen met het reglement elk

jaar geëvalueerd. De cliëntenraad is in 2015 vier keer bijeen geweest in een overlegvergadering met de bestuurder van de NSDSK. De bestuurder heeft de cliëntenraad op de hoogte gehouden van de transitie van de ZG-zorg en de acties van de NSDSK op dit gebied. Ook zijn de onderhandelingen met de verzekeraars, de begroting, de halfjaarrapportage, de jaarrekening en het jaardocument besproken. Andere belangrijke onderwerpen en besluiten van 2015 waren:

Het vergroten van de bekendheid van de cliëntenraad en het werven van nieuwe leden, het cliënttevredenheidsonderzoek (CQI) dat continu wordt uitgevoerd voor de cliënten van het Audiologisch Centrum, de Facebookgroepen die zijn opgezet door de cliëntenraad als laagdrempelig platform voor ouders om hun ervaringen te delen en de huisvesting van de Lutmastraat.

KWALITEITSBELEID

De NSDSK heeft de kwaliteit van zorg hoog in het vaandel staan. We besteden intern veel aandacht aan permanente kwaliteitsverbetering en wij laten ons daarop extern toetsen. We hechten daarbij veel waarde aan het oordeel van onze cliënten.

CLIËNTTEVREDENHEIDSONDERZOEK

De NSDSK neemt deel aan het landelijke CQI-onderzoek vanuit de FENAC en NVVS. Daarnaast vindt een permanente (eigen) monitoring plaats van de tevredenheid van de cliënten in de vroegbehandeling. Eens per drie jaar wordt de tevredenheid van cliënten in de vroegbehandeling extern onderzocht. De resultaten van het CQI-onderzoek in 2015 waren licht boven het branchegemiddelde (met helaas

een beperkte respons). De monitoring vroegbehandeling laat een bestendig positief beeld zien (rapportcijfers van 8,5 of hoger). Op aandachtspunten wordt, waar mogelijk, actie genomen.

FOBO-COMMISSIE

De NSDSK heeft een fobo-regeling (fouten, ongevallen, bijna ongevallen) waarbij aan de hand van een formulier de medewerker verslag doet van een (bijna) fout, (bijna) ongeval of onveilige werksituatie. Elk half jaar analyseert een commissie de fobo's op trends, structurele tekortkomingen en de ingezette maatregelen.

In 2015 zijn 64 fobo's geregistreerd. De meeste fobo's betreffen 'kleine kinderen ongelukjes' op de behandelgroepen. De analyse heeft niet geleid tot ingrijpende aanpassingen op de groepen of het Audiologisch Centrum, maar wel tot verhoogde alertheid op bepaalde aandachtspunten.

KLACHTENCOMMISSIE CLIËNTEN

De NSDSK heeft conform de Wet Klachtrecht Cliënten Zorgsector een klachtenprocedure opgesteld en een klachtencommissie samengesteld. De klachtenprocedure gaat ervan uit dat de klachten zo snel mogelijk behandeld worden, zo mogelijk in samenspraak met de cliënt en de professional. Lukt het niet om tot een oplossing te komen, dan kan de klacht voorgelegd worden aan de leidinggevende. Mocht ook in samenspraak met de leidinggevende de klacht niet naar tevredenheid behandeld worden, dan kan de cliënt zich wenden tot de onafhankelijke klachtencommissie van de NSDSK. Naast de klachtencommissie, kunnen cliënten ook contact opnemen met de externe

vertrouwenspersoon Wim van Es.

In 2015 zijn er 18 informele klachten geweest en geen formele klachten. De betrokken medewerkers en/of de leidinggevenden hebben de informele klachten besproken met de cliënten. Er is een toelichting gegeven over de gang van zaken, oplossingen zijn gezocht en gegeven en/of excuses zijn gemaakt als er iets niet goed is gegaan. Hiermee zijn de informele klachten naar tevredenheid van de betrokken cliënten afgehandeld.

VERTROUWENSPERSONEN INTERN EN EXTERN

Alle werknemers binnen de NSDSK kunnen bij onheuse bejegening van een collega of leidinggevende, bij pesten, seksuele intimidatie of agressie, terecht bij de in- of externe vertrouwenspersonen.

INTERN AUDITTEAM

Het team heeft twee audits uitgevoerd in 2015. In het voorjaar zijn de jaargesprekken geaudit, in het najaar het taalbeleid (NmG plus).

Uit de audit jaargesprekken is gebleken dat de jaargesprekken voldoende gevoerd worden. Wel is gebleken dat het niet altijd duidelijk is hoe de jaargesprekken geregistreerd moeten worden. Hier is succesvol actie op ingezet.

Uit de audit taalbeleid is gebleken dat het nieuwe taalbeleid erg welkom is in de organisatie. Het heeft veel duidelijkheid gebracht en wordt ook actief ten uitvoering gebracht. Er is goede ondersteuning voor de medewerkers in het taalbeleid en zij voelen zich ook vaardig in de uitvoering ervan. Wel is er nog onduidelijkheid over de pdca-cyclus van het taalbeleid. Hier is een verbeteractie op gezet.

PUBLICATIES EN OVERIGE ACTIVITEITEN

PUBLICATIES

De Vries, M., Meester, M., & Ketelaar, L. (2015). Meer inzicht in de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen door Emotieweb. *Van Horen Zeggen*, 56, 10-14.

Dirks, E., Diender, M., Uilenburg, N., Wijs-Van Lonkhuizen, M. & Wobowiggerts, D. (2015). *Zo praat ik*. Een kijkje in het leven van jonge kinderen met een taalontwikkelingsstoornis.

Dirks, E., & Wauters, L. (2015). Enhancing emergent literacy in pre-school deaf and hard-of-hearing children through interactive reading. *Educating Deaf Learners*.

Ketelaar, L., Wiefferink, C.H., Frijns, J.H.M., Broekhof, E. & Rieffe, C. (2015). Preliminary findings on associations between moral emotions and social behavior in young children with normal hearing and with cochlear implants. *European Child and Adolescent Psychiatry*, 24, 1369-1380.

Netten, A. P., Rieffe, C., Theunissen, S. C., Soede, W., Dirks, E., Briaire, J. J., & Frijns, J. H. (2015). Low Empathy in Deaf and Hard of Hearing (Pre) Adolescents Compared to Normal Hearing Controls. *PLoS one*, 10(4).

Netten, A. P., Rieffe, C., Theunissen, S. C., Soede, W., Dirks, E., Korver, A. M., ... & DECIBEL Collaborative study group. (2015). Early identification: Language skills and social functioning in deaf and hard of hearing preschool children.

International journal of pediatric otorhinolaryngology, 79(12), 2221-2226.

Stephan, M., Diender, M., Uilenburg, N., Wiefferink, C.H. (2015). Verwijzing van kinderen met een taalachterstand naar een audiologisch centrum. *Tijdschrift voor Jeugdgezondheidszorg*, 47(5), 96-100.

Rieffe, C., Van den Bedem, N. P., Van der Zee, R. & Wiefferink, K. (2015). Gedachtenlezen met een taalontwikkelingsstoornis. *FOSS taal*, 2 (23).

Theunissen, S.C.P.M., Rieffe, C., Soede, W., Briaire, J.J., Ketelaar, L., Kouwenberg, M., & Frijns, J.H.M. (2015). Symptoms of psychopathology in hearing-impaired children. *Ear & Hearing*, 36, e190-e198.

Veiga, G., De Leng, W., Cachucho, R., Ketelaar, L., Kok, J., Knobbe, A., Neto, C., & Rieffe, C. (in press). *Social competence at the playground: Pre-schoolers during recess*. *Infant and Child Development*.

Veiga, G., Ketelaar, L., De Leng, W., Cachucho, R., Kok, J.N., Knobbe, A., Neto, C., & Rieffe, C. (in press). *Alone at the playground*. *European Journal of developmental Psychology*.

Wauters, L. Dirks, E., & Hoek-Vos, J. (2015). Interactief voorlezen met dove en slechthorende peuters. *Van Horen Zeggen*.

Wiefferink, K., De Vries, M., & Ketelaar, L. (2015). *EmotionWeb: From fundamental research to a functional tool for professionals*. In M. Marschark & H.E.T. Knoors (Eds.), *Educating deaf learners: Creating a global evidence base*. London: Oxford University Press.

Wiefferink, K. (2015). Meertalige kinderen met TOS hebben recht op een meertalige aanpak. *Symposium Multi-SLI. Logopedie*, 7-8, 14-17.

Wiefferink, K., Diender, M., Wijs, M., Vermeij, B. (2015). Het gebruik van gebaren bij jonge kinderen met TOS. *Van Horen Zeggen*, 56, 4, 15-19.

Wiefferink, K., De Vries, M., Ketelaar, L. (2015). *EmotionWeb: From fundamental research to a functional tool for professionals*. In: *Educating deaf learners. Creating a global evidence base*. Oxford University Press, 461-480.

PRESENTATIES

De Vries, M. (2015) *Auditieve Neuropathie*. Presentatie Audiologen-dag.

De Vries, M. (2015) *Auditieve Neuropathie*. Siméa congres, Lunteren.

Diender, M., Hudepohl, L. (2015). *De Ster, een behandelgroep voor peuters met een taalontwikkelingsstoornis*. Taal-en rekenconferentie, Amsterdam.

Dirks, E. (2015). *Gezinsbegeleiding bij slechthorende kinderen*. Informatiebijeenkomst audiologen, RIVM Bilthoven.

Dirks, E. (2015). *Het belang van de ouder-kind interactie op de taalontwikkeling van een kind*. Nip, Utrecht.

Dirks, E., & Wauters, L. (2015). *Workshop Interactief voorlezen*. Fodok, Utrecht.

Dirks, E. & Wauters, L. (2015). *Parent-child interactive book reading with*

children with hearing loss. 10th European EURO-CIU symposium, Antwerpen, België.

Dirks, E. en Vermeij, B. (2015). *Een passend taalbeleid binnen de vroegbehandeling voor kinderen met een auditieve beperking*. 10th European EURO-CIU symposium, Antwerpen België.

Dirks, E. (2015). *De sociaal-emotionele ontwikkeling van matig slechthorende peuters*. Siméa congres, Lunteren.

Dirks, E. (2015). *De ontwikkeling van matig slechthorende peuters in beeld*. NVA Voorjaarsvergadering, Nieuwegein.

Dirks, E. (2015). *Executieve functies binnen de vroegbehandeling*. Van der Lem symposium, Amsterdam.

Dirks, E. & Emmerik, H. (2015). *Plezier in actief communiceren*. FOSSdag, Utrecht.

Dirks, E. (2015). *Matig slechthorende peuters*. Minisymposium RVT NSDSK, Amsterdam.

Dirks, E. (2015). Presentatie bijeenkomst VWS, Amsterdam.

Dirks, E. (2015). Presentatie bijeenkomst contacten E. Muter UMC Utrecht, Amsterdam.

Gaarthuis, A., Vermeij, B.A.M. (2015). *Veranderingen, vernieuwingen en ontwikkelingen binnen de vroegbehandeling voor peuters met TOS*. Presentatie regiodag logopedisten, Heerhugowaard.

Hudepohl, L. (2015). *De Ster, een behandelgroep voor peuters met een taalontwikkelingsstoornis*. Voorlichting aan de zorgconsulenten van de voorscholen van Swazoom, Amsterdam Zuidoost.

Ketelaar, L., Wiefferink, C.H., Frijns, J.H.M., Broekhof, E. & Rieffe, C. (2015). Preliminary findings on associations between moral emotions and social behavior in young children with normal hearing and with cochlear implants. *European Child and Adolescent Psychiatry*, 24, 1369-1380

Ketelaar, L., Surian, L., Li, B., Wiefferink, C.H., Frijns, J.H.M., & Rieffe, C. (2015). *Where will the cat go? Theory of mind in deaf and hearing infants*. International Convention of Psychological Science, Amsterdam, The Netherlands.

Kruythoff, A., Ottow, E. (2015). *Woordenschattherapie bij peuter met TOS*. Siméa congres, Lunteren.

Kouwenberg, M., Vermeij, B.A.M., Spliet, A., Wiefferink, C.H. (2015). *Kenmerken van kinderen met een taalontwikkelingsstoornis*. Taalstaal, Utrecht.

Kouwenberg, M., Vermeij, B.A.M., Spliet, A., Wiefferink, C.H. (2015). *Kenmerken van peuters met een taalontwikkelingsstoornis*. Simea, Lunteren.

Kouwenberg, M., Vermeij, B.A.M., Spliet, A., Wiefferink, C.H. (2015). *Kenmerken van kinderen met een taalontwikkelingsstoornis*. Taalstaal, Utrecht. *catie voor VHT-ers*. JGZ Kennermerland, Velsbroek.

Kruythoff, A., Wijs, M., Steinebach, M., Melman, M. (2015) *'Taaltijd' voor VVE Partou*. Partou, Amsterdam.

Lanting, C.I., Broerse, A., Deurloo, J.A., Wiefferink, K., Uilenburg, N., Fleuren, M.A.H. (2015). *Prevention of hearing loss (0-18 years) – Development of a new guideline for Dutch preventive child health care*. G-I-N Conference, Amsterdam.

Meester, M.B., Ketelaar, L., Wiefferink, C.H., & De Vries, M.H. (2015). *Emotion-Web: from fundamental research to a functional tool for professionals*. 22nd International Congress on the Education of the Deaf, Athens, Greece.

Netten, A.P., Rieffe, C., Ketelaar, L., Soede, W., Dirks, E., Briaire, J.J., Frijns, J.H.M. (2015). *The development of internalizing and externalizing symptoms in early identified toddlers with cochlear implants compared to hearing controls*. Conference on Implantable Auditory Prostheses, Lake Tahoe, USA.

Rieffe, C., Van den Bedem, N., Van der Zee, R., Wiefferink, C.H. *Gedachtenlezen met een taalontwikkelingsstoornis*. FOSS taal, 2.

Sijbrands, S., Raterman, M. (2015). *Een Taalontwikkelingsstoornis*. Presentatie op de Bavincschool, Noord-Holland.

Smit, Janneke., Weide, A. (2015). *Taalontwikkelingsstoornis en het Audiologisch Centrum*. Presentatie voor jeugdzorginstelling MEE.

Uilenburg, N. (2015) *Handreiking uniforme signalering taalproblemen door de JGZ*. Presentatie FENAC; Expertise netwerk Het Jonge Kind, Utrecht.

Van Dalen, J., Van der Ploeg, S. (2015) *Een handje gebaren*. Workshop op de Landelijke Coördinatoren dag, Utrecht.

Van der Zee, R., Bogaers, I. (2015). *Natuurlijk Communiceren – start van de gezinsbegeleiding*. Siméa, Lunteren.

Vermeij, B.A.M. (2015). *Monitoren van de behandeling van kinderen met een taalontwikkelingsstoornis*. Presentatie voor zorgkantoren en VWS, Houten.

Vermeij, B.A.M. (2015). *Welkom, bij de opleidingsite van de NSDSK!* presentatie voor Stichting Fonds, Amsterdam.

Vermeij, B.A.M., Wiefferink, C.H., Van der Zee, R., Uilenburg, N. (2015). *Effect of early intervention in young children with a Specific Language Impairment*. CPLOL, Florence.

Vermeij, B.A.M. (2015). *TOS en DSH onder de loep, monitoren van de ontwikkeling van TOS en DSH kinderen*. Presentatie raden van toezicht en managementteams PIV, Apeldoorn.

Wauters, L., & Dirks, E., (2015). *Enhancing emergent literacy through parent-child interactive e-book reading*. ICED, Athene, Griekenland.

Wauters, L., & Dirks, E. (2015). *Parent child interaction – a study of book sharing*. Ear Foundation. Nottingham, Engeland.

ONDERWIJS

- Evelien Dirks. Psychologie. Audiologie assistenten, Audcom. Utrecht, 2015
- Evelien Dirks. Ouder-kind interactie en interactief voorlezen tijdens bijscholing Hanen. Logopedisten. Amsterdam, 2015
- Evelien Dirks. Ouder-kind interactie en interactief voorlezen, scholing logopedisten. Hoofddorp, 2015
- Jacqueline van Daalen. Een handje gebaren, Van Gilseschool.
- Noëlle Uilenburg en Karin Wiefferink. Onderwijs in het kader van de handreiking uniforme signalering taalproblemen. Verscheidene GGD's, Nederland.

- Rosanne van der Zee, Sigrid Kok, Lizet Ketelaar, Marjolein Meester en Evelien Broekhof. Emotieweb: van onderzoek naar praktijk. Verscheidene instellingen en data, 2015.

OVERIG

- Alex Hoetink is voorzitter van de Kring Klinische Audiologie van de NVKF.
- Els de Jong is lid van het bestuur van de NVA.
- Bernadette Vermeij, medewerker van O&O, is redactielid van het tijdschrift Van Horen Zeggen.
- Evelien Dirks is voorzitter van de Werkgroep Aangaande Auditief en Communicatief Gehandicapten van het Nederlands instituut voor Psychologen (NIP).
- Evelien Dirks is bestuurslid van de sector Jeugd van het Nederlands instituut voor Psychologen (NIP).
- Evelien Dirks is ambtelijk secretaris van de Programmaraad Auditief-Communicatief.
- Karin Wiefferink is lid van de congrescommissie Taalstaal II.
- Noëlle Uilenburg neemt deel aan de Programmaraad Auditief-Communicatief.
- Noëlle Uilenburg is voorzitter SIMEA-congrescommissie
- Noëlle Uilenburg is bestuurslid van Stichting Fonds.
- Noëlle Uilenburg is lid van de programmacommissie Neonatale Gehoorscreening.
- Noëlle Uilenburg is lid van de Adviescommissie ontwikkelings-onderzoek JGZ.
- Noëlle Uilenburg is lid van congrescommissie Van der Lemcongres.

- Noëlle Uilenburg is lid van de congrescommissie Taalstaal II.

Presentaties en publicaties van Carolien Rieffe, bijzonder hoogleraar 'Sociale en emotionele ontwikkeling bij kinderen met een auditieve en/of communicatieve beperking'. Deze bijzondere leerstoel is in 2010 ingesteld door de NSDSK en gevestigd bij de Universiteit Leiden, Faculteit der sociale Wetenschappen, sectie Ontwikkelings- en Onderwijspsychologie van het Instituut Psychologie.

PUBLICATIES

Broekhof, E., Ketelaar, L., Van Zijp, A., Stockmann, L., Bos, M. G. N., & Rieffe, C. (2015). The understanding of intentions, desires and beliefs in young children with autism spectrum disorder. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 45, 2035-45.

Netten, A.P., Rieffe, C., Theunissen, S.C.P.M., Soede, W., Dirks, E., Korver, A.M.H., Konings, S., Oudesluys-Murphy, A.M., Dekker, F.W., & Frijns, J.H.M., on behalf of the DECIBEL Collaborative study group (2015). Early identification: Language skills and social functioning in deaf and hard of hearing preschool children. *Intl. J Pediatric*.

Novin, S. & Rieffe, C. (2015). Validation of the Brief Shame and Guilt Questionnaire for Children. *Personality and Individual Differences*, 85, 56 – 59.

Schmitz, E., Banerjee, R., Pouw, L. B. C., Stockmann, L., & Rieffe, C. (2015).

Better to be equal? Challenges to equality for cognitively-able children with ASD in a social decision game. *Autism*, 19(2), 178-186.

Theunissen, S. C. P. M., Rieffe, C., Soede, W., Briaire, J. J., Ketelaar, L., Kouwenberg, M., & Frijns, J. H. M. (2015). *Symptoms of psychopathology in hearing-impaired children*.

Rieffe, C., Netten, A., Broekhof, E., & Veiga, G. (2015). The role of the environment in children's emotion socialization; The case of deaf or hard of hearing (DHH) children. In M. Marschark & H. E. T. Knoors (Eds.), *Educating deaf students: Creating a global evidence base* (pp.369-388). London: Oxford University Press.

PRESENTATIES

Rieffe, C. (2015). *Inzicht in emoties*. Researchsymposium, NSDSK, Amsterdam, December, 11.

Rieffe C. (2015). *Hoe gaan mensen met autisme om met negatieve emoties? Angsten en depressies bij mensen met autisme*, Eindhoven.

Rieffe, C. (2015). *Feeling for someone else; empathy in children with an Autism Spectrum Disorder*. Psychology, University of Milan, Italy.

Rieffe, C. (2015). *Emotionele competentie bij jonge kinderen met een CI*. Logopedisten CI teams Nederland – LUMC.

Rieffe, C. (2015). *Being social; The crucial role of emotion communication in children who are Deaf or Hard of Hearing*. Nottingham, The Ear Foundation, UK.

Rieffe, C., & Netten, A. P. (2015). *Empathy in children with or without hearing loss*. Lecture, The Ear Foundation, Nottingham, UK.

Rieffe, C. (2015). *Emoties móét je leren, het vervolg*. Informatiedag voor ouders en jongeren over SH en TOS. Stichting Hoormij, Utrecht.

Rieffe, C. (2015). *Empathy in children with an Autism Spectrum Disorder: Can they feel for someone? Solving the controversy*. Seminar series, Department Psychology and Human Development, University College London, London, UK.

Rieffe, C. (2015). *Wat doen heftige verhalen met de ontwikkeling van het kind? Bewustwording bij jongeren en het bespreken van discriminatie*. Anne Frank House, Amsterdam.

Rieffe, C. (2015). *The importance of a CI for children's emotional intelligence*. Conference on 20 Implantable Auditory Prosthesis, Lake Tahoe, NV.

Rieffe, C. (2015). *"What are emotions?"*, Faculty of Human Kinetics, Technical University of Lisbon, Portugal.

Rieffe, C. (2015). *Emotional competence in children; the role of social environment conference "Play, emotional competence and motor development"*, Faculty of Human Kinetics, Technical University of Lisbon, Portugal.

Rieffe, C. (2015). *Emotieregulatie bij kinderen en jongeren met een ASS en de implicaties voor de praktijk*. Symposium Emotionele ontwikkeling als basis voor een psychische gezonde ontwikkeling bij mensen met een ontwikkelingsbeperking, Fortior, Tilburg.

Rieffe, C., Van der Groep, S., Sarbo, J. & Hinterleitner, N. (2015). *Feeling for Anne*. Lecture at the Anne Frank House.

Rieffe, C., De Bruine, M., Bos, M., De Rooij, M., & Stockmann, L. (2015). *How to feel for you; the effects of empathy on friendship in young adolescents with and without ASD*. International Convention of Psychological Science, Amsterdam, March 12-14.

ADRES: NSDSK, Lutmastraat 167, 1073 GX AMSTERDAM

TELEFOON: 020-5745945 | **FAX:** 020-5745920

E-MAIL: nsdsk@nsdsk.nl

WWW.NSDSK.NL